

La Nació

Setmanari adherit a la Unió Catalanista

Redacció i Administració : Canuda, 14, pral.

Per als voluntaris catalans que lluiten amb la França

ARA VE NADAL...

EL Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans, El Patronat de Padrines de Guerra i LA NACIÓ — primer periòdic català afecte a la lluita europea — recorden que més de dos milers de germans de pàtria nostres breguen per la vida futura lliure i plena de la humanitat i, per tant, de Catalunya, al vastíssim camp de batalla comprès entre les riberes de l' Iser i les platges del mar de Frigia; uns quants centenars ja hi han caigut, per a no aixecar-se'n més, escampats per aquelles terres, tan llunyanes de la nostra, com a llavor sembrada, que, en germinar, donarà veritables i legítims fruits de llibertat, dels quals la família humana tan necessitada, ara, més que mai, se'n sent; cal recordar, doncs, que els dos milers i bon xic més de catalans que, des de l'esclat de la pira que abraça Europa, treballen per apagar-la, hi acudiren, en iniciar-se l' incendi, volenterosament, per espontània filantropia, i, avui, encara, amb més braó, lluiten, pel bé del món, sense esperar-ne res, sense desitjar ni enyorar altres coses que el triomf de la justícia i la llibertat de tots els pobles naturals de la terra; els legionaris de Catalunya, igualment que els polacs, els serbis, els romans i els americans i els homes altruistes d' altres països que formen, en compacta legió de solidaritat, la potentíssima resclosa que conté i farà tornar endarrera, definitivament, les aigües prussianes, fins les propies conquestes, jo us vull contar perquè han pres part en aquesta grandiosa i mai vista assemblea de foc...

Al món, encare, hi ha races que no volen admetre ni respectar el Dret natural com a la llei reguladora de la espècie humana; idolatren i combreguen, en compensació lògica, i pretenen sotmetre-hi el reste dels homes, al culte de la Força divinitzada; i l' imperi del fort sobre el feble constitueix la única norma i la sola llei biològica llur, en les relacions de dintre i fora dels territoris per aqueixes races ocupats habitualment...

Una ètica semblant revolta les consciències i les voluntats de totes les persones que heguin la més rudimentària noció de la vida!

Davant de les exterioritzacions sofisticades

El voluntaris catalans Pujol, Casals, Agustí, Sandoval i Llopis

i de les excursions guerreres d'aqueixes col·lectivitats — per necessitat imperiosa del desplegament progressiu de la civilització, hagudes de considerar com a un morbosisme perillós, imminent, per a la vida i la llibertat del món —, les lleis humanes i universals, les nacions modernes i els pobles que senten pruitja de viure la hora d'ara, que experimenten, a l'ànima i a la pensa, les commocions, les

El voluntari català Josep Pujol

vibracions, els corrents ideològics que circulen, ara mateix, per totarreu, havien de oposar-hi tota la energia moral i física del propi contingut social, si no volien que, de faigó irremissible i fatal, la força mecànica, cega, encarnada en les multituds imperialistes, llançades, amb tota la impetuositat centrífuga que, durant mitja centuria, havia romàs latent, en irradiar i expandir-se, com un cercle de foc, des del centre d'Europa, arrasés la superfície del planeta, realitzant-se, així, el somni delirant, apocalíptic, apoteòsic, dels Tigelins i els Nerons del segle xx, de quedar-se ells, amb les seves corts d'hetaires, centurions i esclaus, tots sols damunt la terra....

Catalunya, que servei, dins de cada fill seu, una guspira de la indignació total del poble, concentrada, intensificada, per dugues centúries d'esclavatge polític i espiritual, no podia, de cap manera, deixar de contribuir, de col·laborar, en proporció relativa, ja que íntegrament no ha estat possible, a la expulsió dels soldats imperialistes violadors de les nacions al·liades, ara, per a fer romandre els drets de les modernes normes civilitzadores per sobre dels sistemes brutals que determinen l'aplicació dels tecnicismes científics més refinats a la imposició hegemònica dels imperis centrals!

Rememorant l' esquarterament del nostre gran patrici Moragues per quatre corcers enfollits, la mort de Bac de Roda, l' incendi i saqueig de Tarragona i de Molins de Rei, l'afusellament de catalans en massa en totes les invasions que ha sofert la nostra pàtria i la bàrbara repressió que ve patint, com a periòdica epidèmia, des de fa dos-cents anys, es comprendrà que Catalunya, en presentar-se-li ocasió, ara, s'hagi llançat a la lluita per la lliberació de Bèlgica, Sèrbia, Polònia i demés nacionalitats invadides, cercant-hi els legionaris, en representació digníssima de la pàtria, bònica i exposant la pròpia existència per la reivindicació d'altres patries també tiranitzades i ofeses, un sedant al·iviador de la congestió produïda per l'ambient i el jou de dolors i tortures que asfixien i estrangulen, paulatinament, la vida individual i col·lectiva de la terra catalana...

Nosaltres, els que restem a les llars, hem celebrat i celebrarem, les festes de la tradició, qui més bé, qui no tant, més tots en família, ben gorits sota un sostre i lluny dels perills de la guerra; mentre que, a les trinxeres, als hospitals de sang, o presoners dels enemics, es troben milions de soldats, entre els que hi ha un exèrcit, una legió, de catalans, que passen una vida, plena d'angoixes i dolors i privacions, per propia voluntat, i sense defallir, malgrat tot; a Bèlgica, a Sèrbia, a la Polònia, a la França del Nord, terra de walons, de parlar consemblant al nostre, no hi haurà Nadal, ni res que s'hi sembli; un jaç de palla, i gracies, molta fam, molt fret, llàgrimes, crits, sang, famílies desfetes, pobles destruïts, generacions delmades, i totes les labors científiques, artístiques, industrials i agrícoles anorreades...

Al Migdia de França, al Marne, a l'Iser, a la Champagne, a l'Artois, a la Picardia, homes joves nostres de tots els estaments es baten contra l'enemic invasor; metges catalans, anc que pocs, també n'hi ha, a les ambulàncies, exercint llur professió nobilíssima; a la Creu-Roja, honrant Catalunya, s'hi veuen abnegades i volenteroses dones filles de la terra nostra; solament a la Picardia, ja hi han, a més dels rossellonesos, vuitanta-quatre atletes defensors de la llibertat, tots nascuts a la banda d'ençà de les Muntanyes regalades...

I lluiten heròicament, sempre, com David contra Goliath, amb l'aggravant de que, sovint, se les tenen d'haver, ara, cada pastoret català, amb dos o tres o més gegants; i no ho fan així, precisament, perquè siguin més valents els moderns israelites, sinó perquè els actuals filisteus, com els de la bíblica narració, observen idèntica tàctica quan presenten batalla: la superioritat numèrica; això sí, no ho volgueu saber com els tomben; i és que, naturalment, essent més, ofereixen més vulnerabilitat a les fones dels pal·ladins de la bona causa, el que fa esperar que, ara, com allavors, vencin els que lluiten amb la força del dret als que combaten emparats en el dret de la força.....

Pels camps de França, per les terres frígies dels Dardanels, pels miseriosos paratges de la Macedònia, per la Polònia, per l'Argonne, per les afraus de la Sèrbia, per totarreu, poden trobar-s'hi records de les gestes de la missió catalana, que, en unió de les tropes aliades i dels demés companys missioners que, de les cinc parts del món, en croada èpica, al cor d'Europa, convertit en regió de salvatges per influències extrahumanes, espontàniament hi convergiren, per a fer entrar en raó i catequitzar els desviats i heretges habitants dels Imperis del centre del vell continent!..

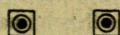
No-res-menys, els exèrcits contentors de les turbes imperials han hagut d'heure-se-les, i encare tenen feina per a molts dies, amb una mena de gent més temible, més perillosa que les tribus antropòfagues de les selves africanes... N'han caigut molts, molts, de lluitadors de la bona causa.....

Emperò, cal dir la veritat: el servilisme, espontani i forçós, de tot hi ha hagut, dels homes professionals i especulatius de la ciència, en general, de la Germania, ha estat, i és, un element auxiliar poderosíssim amb el que, tot i comptant-hi els caps directius dels exèrcits dels països aliats contra l'invasor prussià, han hagut de lluitar-hi amb notables des-

avantatges d'ordre tècnic i organització material i estratègica... És que els engendradors desequilibrats de la guerra més vergonyosa, més depressiva i més inhumana que s'ha vist, tot i havent de perdre, no poden lluitar, mai, amb armes iguals, perquè ells, els magnats, els pròcers supremes, menys que els súbdits, no tenen cap valor espiritual, no tenen ànima i, per tant, no tenen fe, i no poden, no gosen realitzar res emparats en les virtuts personals; per això ho confien tot a les energies brutals de la mecànica, la química i les matemàtiques aplicades a l'acció negativa que de la ciència pot esperar-se'n fent-ne l'ús que ells ne fan..

Catalans!... Ara que vé Nadal i Any Nou, festes que tots fruïrem en pau i tranquil·litat, a casa, amb la família, amb els amics, amb les persones del nostre particular afecte, recordem-nos de tots els homes que lluiten, amb perill imminent i constant de la propia vida, per la pau i la civilització del món sencer; recordem-nos-en, i, als germans nostres, els heròics legionaris de Catalunya, fem-los present i manifest aquest record enviant-los una lletra, una finesa, una part del que, les vetlles que són properes, nosaltres gaudirem, sense poder-nos imaginar, ni remotíssimament, les penalitats, el fret, la tristesa, la mel·làngia, intensíssima, que ells, a pesar de l'entusiasme i la convicció i l'ardidesa amb que es baten, han de sentir, durant les hores de treva, pensant en els seus, enyorant la terra, la llar, les afeccions íntimes, i més encare, si, a aqueixes contrarietats de la seva miserable existència dels moments transcorreguts en passiva reflexió, s'hi afegeix, per a fer-ho més amarg, l'oblid dels que, podent, no els contorem, no els fem participar del que nosaltres disfrutarem, en aqueixes diades que s'atancen, sense tenir en compte que si mitja Europa no s'hagués aixecat contra l'altra mitja que menaça, o menaçava, arborar la terra, a hores d'ara, qui sab si no podríem contar-ho.....

ARNAU DE VILANOVA

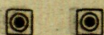

Els estudiants

SEMBLA que estem davant de les escurrialles de la darrera epopeia universitària. Ara ve bé de parlar-ne. No es pot acusar d'ella a tots els estudiants que cursen ensenyances en la nostra Universitat, Institut i Escoles superiors especials; quelcom s'ha produït que, sortosament, priva de generalitzar la inculpció; mereix citar-se, en primer terme, la conducta servada per l'Associació Catalana d'Estudiants i les seves asenyades declaracions davant del conflicte.

No-gens-menys la malura és ja epidèmica en les nostres classes escolars, i ha arribat a constituir una característica vergonyosa de les nostres joventuts universitàries.

Bona part dels motius que la produeixen radiquen, certament, en el fet—que l'Associa-

Nacionalistes: Porteu LA NACIÓ a la fàbrica, al despatx, al treball i a tot arreu on pugui guanyar-se un català per a les nostres idees. Que la veritat sia coneguda i emmeni la voluntat del poble

ció Catalana d'Estudiants retreia—de l'absència d'una cordialitat eficaç i positiva entre el catedràtic i els deixebles. En efecte: entre la taula del professor i els seients dels alumnes hi ha un abim, damunt del qual són ben pocs els catedràtics—naturalment que alguna excepció hi ha—que arriben a tirar-hi un pont. Cada hora de classe és el repetiment d'una cerimònia oficial obligatòria, prou enutjosa a mestre i deixebles.

Per què aquesta cerimònia no esdevé bagantant al calor d'un entusiasme? La culpa, o els motius, els trobarem en una banda i altra. El catedràtic no pot explicar, amb efusió, amb vibració que percuti en l'ànima dels deixebles, perquè comença per no tenir un concepte clar ni un amor convençut per la cosa que ensenya, perquè comença per no saber, ell, l'assignatura. Per altra part, els alumnes—cosa aquesta que no es pot, materialment, exigir—assisteixen a la classe sense la possessió d'una vocació que eduqui en una orientació d'eficàcia llurs ansies joves; i no ens referim ja a vocació especialitzada per a les matèries de la carrera que cursen, més ni tansols aquella vocació vaga, però conscient, d'enaltir i dignificar la propia personalitat individual amb mires a fer-la convergir amb la dels seus companys amb la més alta dignitat possible, en la vasta empresa d'aconseguir un enaltiment i un esplendor per a la nació, que és el vas on més amorosament hi és recollida la espurna d'immortalitat de tots els homes.

I aquesta vocació no hi és en l'estudiant que es produeix insolentment, sense educació, vulnerant i atropellant els més elementals principis de civilitat, perquè no haurà sapigut alliberar-se d'aquesta crosta, tan espanyola, que fa, de la joventut, un element tansols bellugadit i esterilment sorollós—una mena de casta que sab tocar la guitarra—, perquè no haurà intentat redimir-se de caure dins d'aquest sentit africà de la joventut, per a incorporar-se a l'acció fecunda i renovadora de les joventuts europees. A les nostres universitats no hi entren els ideals avançats portats pels homes eminents de la ració que van a parlar amb la joventut i a infiltrar-li altes i generoses cobejances. I aquests ideals no hi entren, perquè la nació que els hi podria portar, Catalunya, té ensopit, per l'acció i l'exemple pesant i atuidor de l'Estat dominador, el desinvolte exercici de la seva concepció espiritual, i perquè l'altre, que algú nomena *nació*, l'Estat espanyol, no compta, ni pot comptar, com a elements necessaris a la seva vida, amb la possessió d'aquells ideals ni d'homes capaços de sentir-los i transfondre'ls.

Però contra això hi ha un remei, si la nostra joventut tingués coratge; i és invocar, de tant en tant, als portadors d'ideals europeus, per a que, dins de la Universitat catalana, o a ple aire, vinguessin a injectar als joves de Catalunya, als que van a la Universitat i als que, vivint sota els beneficis d'un Estat burgès, no poden anar-hi, els anhels vivificadors d'una civilització més assortida que la nostra.

Mentre no es promogui en aquest sentit una renovació, els nostres joves entraran a les aules amb la mateixa devoció que entren als cinemes, i el professor continuarà essent una atracció més o menys divertida.

PERE CARDENAL

Els lirismes sentimentals

A Catalunya, per un cúmul de circumstàncies que ara no retreurem pas totes, no s'hi ha produït, encare, la manifestació veritable del sentiment col·lectiu català, perquè a la nostra terra se desconeix, en absolut, la més rudimentària noció de tot el que, a la intimitat de la vida social dels pobles, caracteritza aquests com a nuclis humans amb ansies lliberadores i amb anhels de viure íntegrament la modernitat dels temps futurs.

El nostre poble, que nacionalment és tributari de totes les modalitats polítiques i socials que caracteritzen l'Estat espanyol i que, per tant, són, malgrat tot, els mateixos sistemes i procediments que dominen la vida política del mateix, els procediments i sistemes que influeixen i regulen la nostra vida col·lectiva, no ha pogut irobar el camí que l'emmenés cap a la més completa renacionalització, infiltrant a l'ànima catalana el sentiment de la pròpia dignitat, de la pròpia consciència.

Tumultuosament, o, potser més ben dit, apoteòsica, bé prou vegades que el nostre poble s'ha manifestat de una façó més o menys catalana, però aquesta manifestació ha sigut produïda i impulsada per causes purament accidentals, d'efecte senzillament extern, que han desaparegut, que s'han esvaït, tan prompte com aquells que executaven l'acció de manifestar-se havien acabat l'entusiasme, forces vegades irreflexiu, que els havia conduït a l'adopció de una actitud protestatària, de aparença formidable, però nul·la, per tots conceptes, de pràctiques virtualitats.

Per als catalans, els catalans nacionalistes, ha d'ésser motiu de condolència, de perpetua condolència, l'inconscient actuar del nostre poble. I és que, nosaltres, enamorats fervents del que hauria d'ésser la espiritualitat nacional catalana, no sabem ni podem avenir-nos amb la façó de obrar a la qual, políticament, socialment, els components de la nostra terra s'abandonen.

El poble de Catalunya voldríem veure'l posseït de la més completa fortitut, i ens plauria contemplar com, en tots instants, les resolucions, les actuacions que s'emprengués fossin eixides no pas de la irreflexivitat passatgera i circumstancial, sinó producte de la expansió de la pròpia consciència, que, en topar-se amb la realitat crua i depriment de l'actual situació, advoca per la rebel·lió assenyada i edificadora de les més fermes idealitats nacionals i humanes.

És la desnacionalització col·lectiva del poble català, indubtablement, el que més ha contribuït a la insensibilització i a l'esmortuïment de la voluntat catalana.

Al nostre poble s'hi han portat a terme actuacions de sentit catalanesc que, si tots els catalans se n'haguessin donat compte de la immensa transcendència que per als catalans i per a Catalunya aquelles actuacions tenien, altres haurien sigut els resultats que haurien produït, i ben altres serien, també, els moments de defalliment que, en general, la idealitat nacionalista de la nostra terra està passant.

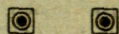
Massa fogosament se li ha parlat al nos-

tre poble i excessivament ha volgut demostrar-se-li la potencialitat seva en qüestions afectes, naturalment, al moviment nacionalista català i de aquest mateix moviment nacionalista derivades; però hauria valgut més, molt més, que, en lloc de afalagar la sentimentalitat patriòtica dels homes de Catalunya, s'hagués traçat, cruament, sinistrament, la desesperadora realitat nacional catalana.....

Així s'hauria contribuït, potser, a despertar el nostre poble, i ell no se n'hauria refiat massa de la bella imatgeria que tanta eloqüència i tanta poesia ha inspirat i tant devassall de sentimentalisme ha encomenat als fills de Catalunya que es trobaven ben predisposats per tal de adaptar a l'esperit llur la substancial essència del nacionalisme català.

A nosaltres — una volta més anem a dir-ho — no ens plau pas la existència de un moviment nacionalista pintorescament, típicament amarat de lirismes florals i de literatura sensiblera; dels sentiments dels pobles, n'aimem tots aquells que el sol fet de la seva existència suposa una elevació, una afirmació de la personalitat nacional respectiva, però de la personalitat íntegra, de aquella personalitat que abarca, donant-li solució o, quan menys, cercant-la, tots els aspectes de la vida misèria dels estaments humils, que, socialment, també són components, i components principals, de la patria, no pas en el concepte abstracte i sí en el ben definit i concret de homes que per la patria produeixen i per l'engrandiment d'ella laboren.

Els sentimentalismes lírics, desvinculats, forçosament, de la realitat candent i dolorosa que es veu continuament avivada per les sofrències dels treballadors, de les classes proletàries, que pateixen i angoixosament veuen transcórrer la seva existència, ja no tenen raó d'ésser. Som en un temps que tota idealitat que es propagui ha de portar un formidable contingut social, reivindicador de tota mena de justícies... Per això el nostre nacionalisme, que el propaguem per Catalunya, l'agermanem, entranyablement, amb les modernes aspiracions humanes, que, en el nostre cas, significa l'anhel de instaurar, a la nostra terra, un règim socialitzador que doni llibertat i ben viure als catalans.

Salut als cantors!

A l'Orfeó Gracienc

SALUT, cantors de la nostra terra, gentils herauts de la cort de Orfeu, que, amb les melodies vostres feu vibrar l'esperit de la patria en les nostres democràcies, així tot senzilla i humilment!.....

S. CARBONELL I PUIG

COMISSIONS :: REPRESENTACIONS
:: ADMINISTRACIÓ DE FINQUES ::
CABLE: SUBUR APARTAT DE CORREUS: 226
:: SANTIAGO DE CUBA ::

Salut a vosaltres que agermaneu l'art i la cultura a la fè patriòtica, que us empeny sempre avant, escalant els cims de la glòria, de una glòria digna, perquè és consagrada per un poble digne, pel vostre poble; no podeu aspirar a una més alta ni legítima glòria!

Salut a vosaltres que seguïu pel camí modestament gloriós, que us emmenarà als cims anhelats, amb dignitat, sense revinclaments, anc que, així, costi més d'arribar-hi!

Més, escolteu: seguïu sempre avant, fent que al vostre impuls evolucioni el poble que us rêt tribut, sense apartar-vos d'ell, i, així, la vostra tasca esdevindrà més intensament humana, més fermament patriòtica, més enaltidora per Catalunya i per vosaltres.

Són els nous cridats a la lluita, per a cantar les sublimitats de les muses inspirades en la bellesa i en l'amor a la patria, en la bondat i en l'intel·lecte dels homes; són els que, en executar les esquisides de l'art excels, on feu polzant les fibres més sensibles de l'esperit de la catalana terra esclavitzada, al compàs dels himnes simbòlics d'altres patries opreses, també, donant, així, una clara visió de les llibertats per tots els pobles desitjades!

Són, per als catalans, una digna esperança, si dignes seguïu essent sempre!

La patria és tot el que hi viu i hi acciona, i cal, només, viure-hi i accionar-hi ben sincerament, sense mesquineses particularistes, i, a més, ben definidament, que és signe de convicció, que vol dir fortalesa.

Seguiu sempre avant; el noble egoisme de una merescuda glòria, no precisament per a vosaltres, sinó per a Catalunya tota, pot fer-vos ascendir molt amunt en la vostra labor artística, pot portar-vos a fer sentir, fora de la patria, la vostra veu, els vostres cants, que són els cants i la veu de la patria mateixa, i allavors és quan cal ésser més forts, comptant amb el propi esforç, o amb l'esforç o ajuda o col·laboració de qui sigui honrós acceptar-ho; si no és així, més val no ascendir, puix la tasca vostra hauria esdevingut nul·la per a la espiritualitat de Catalunya.

Ell, el poble, és el sobirà i el jutge de les nostres accions; moltes voltes, però, cal educar-lo i fer-lo sentir, reconcentrant-lo en ell mateix; i aquesta és la virtut objectiva de la tasca vostra; no l'abandoneu, aqueixa magna obra empresa; inspireu-s'hi sempre en el poble; les labors començades i finides amb franc sentit democràtic són, sempre, les més humanes; recordeu-vos en: ell, el poble, és el sobirà i el jutge; ell ho és tot.

Els xics se fan grans

cantà el poeta; sí, feu-se grans, ben grans, plens de dignitat i amor, sense claudicar mai, ben definidament, inspirant-vos en l'amor a la patria i en la fè dels seus fills; ells han de judicar-vos abans que ningú; guardeu's de caure en una indignitat, que us convertiria en laics, en vassalls, dels nostres enemics; preneu exemple dels que caigueren; guardeu-vos-en, vosaltres, car els fills de la nostra patria que avui us enlairen, enlairant-los també vosaltres, us maleirien, i jo fóra un dels primers.

Cantors de la nostra terra, per Catalunya, salut!

JAUME CARDUS

Els moviments nacionalistes

Bohemia

Un diputat socialista txec acusat d'alta traïció

EL líder del partit socialista txec, Francisc Soukup, home molt popular dintre el seu partit, i diputat del Reichstag, acaba d'ésser portat davant del Consell de Guerra de Viena, acusat de crim d'alta traïció.

El procés començà el dia 13, i sembla que serà d'unes sis setmanes de durada. Francisc Soukup, és molt conegut entre els militants del socialisme internacional. Orador potent, té sempre una influència considerable sobre les masses obreres. Publicista fogós, tenia veritablement un predomini absolut dins del seu partit. Organitzador ferm, ha treballat incansablement per a mantenir la cohesió en els rengles del socialisme.

Des de molt temps pren part a tots els congressos internacionals i a totes les reunions de la Oficina Socialista Internacional de la qual és membre. La classe obrera txeca el considera com a un guia seu.

Durant la guerra, Soukup era considerat com un dels homes polítics txecs més perillosos per al govern de Viena. Se l'havia vigilat llarg temps, i finalment se l'ha inclòs dintre d'un procés d'alta traïció, intentada per la classe militar de Bohemia, per a intimidar al poble txec, hostil a l'Austria, desitjosos de lliurar-lo del jou austro-magiar.

Altres processos i condempnes

El mateix dia ha començat davant el tribunal militar suprem, el procés del recurs interposat pels diputats Kramarsch i Raschin, contra la sentència que els ha condemnat a mort.

Un gran nombre de persones són, a més, inculpades de revolucionaries, entre altres, tota la redacció de *El Temps*, diari de M. Masaryk, director del moviment txec en els països aliats; bon nombre d'obers amb llur mullers i el conseller de la cort i president de la policia de Praga, M. Olik, quin processament fou una veritable sorpresa per a tothom.

El procés susdit, ha produït una enorme impressió sobre tota la classe obrera. Els socialistes txecs i els obrers de Bohemia, són fermament hostils a l'Austria i Alemanya, que han provocat aquesta guerra sense precedents.

La població txeca veu en aquest renuament de persecucions, el signe del nou règim que el successor de Sturgkh ha inaugurat contra tota la nació txeca-slovaca.

Polonia

Una protesta polonesa

Un aplec de patriotes polonesos, entre els quals es troben alguns quefes polítics ben coneguts, i representants de totes les regions de Polonia, o siga: Polonia russa, Posnania, Silesia i Galitzia, han fet pública la següent declaració.

«El dia 5 de Novembre de 1916, les auto-

ritats de les zones d'ocupació del reialme de Polonia, han proclamat les decisions preses de comú acord pels emperadors d'Alemanya i d'Austria relatives a la sort de Polonia.

»Malgrat que aquesta proclamació anuncia la creació futura d'un Estat Polonès, nosaltres, sotsignats, polonesos de les tres parts de Polonia, residents a l'estranger, considerem ésser nostre deure fer la declaració que segueix, en nostre propi nom i en el de nostres compatriotes els quals no és possible expressar-se lliurement.

»La Nació Polonesa, és una i indivisible. Aspira a un Estat Polonès, constituït per les tres parts de Polonia, i llur aspiracions no poden ésser realitzades sense la reunió d'aquests territoris trocejats. És la seva resurrecció que, en primer lloc, espera Polonia de la guerra present, en la que ressona el mot d'ordre: «Llibertat i independència de les nacions».

»La creació projectada d'un Estat Polonès format exclusivament pels territoris ocupats d'una sola fracció de Polonia, no solament no respòn als desitjos dels polonesos, sinó que, pel contrari, confirma el repartiment de llur patria; mantenint la divisió de les forces nacionals poloneses, l'Alemanya i l'Austria-Hongria, condempnen a la impotència al nou estat, i en fan instrument de llur política.

»Sense pendre compromisos concrets referents als drets i prerrogatives del futur reialme, els imperis centrals accentuen iniquament la dependència des del seu punt d'obir. Contrariament, exigeixen de la Polonia, els faci doneig d'un exèrcit. Aquest exèrcit, subordinat en qualitat de tropes auxiliars a les forces d'Alemanya i d'Austria-Hongria, serà posat al servei del seus projectes i per defensar una causa que no és pas la de Polonia, serà portat a la lluita.

CENTRE NACIONALISTA CATALÀ

Lladó, 7, pral.

El programa dels actes amb que aquesta entitat celebrarà l'inaugural de tasques polítics és el següent:

Avui, dissabte, dia 25 de Novembre, a dos quarts de deu de la vetna, gran miting d'afirmació nacionalista, parlant-hi el president del Centre, en Oili-Fer à; Pineda i Verdguer, Casas i Briz, Rossell i Vià, Ramón Durán, Manén i Artés, i l'Amadeu Peig, president de la Unió.

Demà, diumenge, dia 26, al matí, a dos quarts de dotze, sessió inaugural de tasques de l'Agrupació Femina; a l'acte hi seran presents, a més de altres distingides dames, la Maria Domènec de Canyelles i l'Agna Canalias i M. stres.

A les quatre de la tarde, extraordinària audició de s-rdones, per la Cobla Barcino.

A les nou en punt de la vetlla, funció extraordinària d'homenatge al fundador del teatre català, en Frederic Soler (Pitarra), del qual es descobrirà un formós bust donatiu del soci en J. an Borrueta. Presentació de l'encic dramàtic del centre, que actuarà sots la direcció d'en Vicens Castelló, representant-se el bell poema dramàtic, en tres actes i en vers, original de l'homenatjat, «La Banda de Bastardía».

En l'entremig del segon al tercer acte, en Cugat Guillerà llegirà escullits fragments del rulare treball de l'ignasi Iglesias, *La obra d'en Frederic Soler*, i serà descobert el bust.

Acabarà la vetllada teatral amb la xamasa comedia, en un acte, del festiu escriptor C. Gumà, «L'amor és cec».

»Malgrat les excuses amb que les potencies centrals pretenen dissimular aquesta manera de obrar, el seu objecte és palesament, eludir les regles del dret de gentes.

»Solament ells, els Imperis Centrals, n'assumiran tota la responsabilitat. Considerem els projectes militars d'Alemanya i d'Austria-Hongria, com un gran desastre per la Polonia, i la seva actitud, com una nova sanció de la obra del trocejament».

Romà Dmowski, Casimir Mari Dziezykraj-Morawki, Estanislau Filasiewicz, Wenceslau Gasiorowski, Joan-Jordàn Rozwadowski, H. Korvin Milewski, príncep Josep de Kozielsk-Puzyna, Segismont Lascowski, Joan de Modzelowski, Stéphane Nathauson; Joan Perlewski, Erasme Piltz, comte Andréu de Later-Siberg, Constantí de Broed-Plater, Joàn de Rosen, Mariàn Leyda, baró Gustau de Taube, Casimir Woznicki, compte Maurici Zamoyski.

Mort de l'Enric Sienkiewicz

El cèlebre escriptor polonès, Sienkiewicz ha mort, recentment, a Verey (Suïça).

Nasqué a Wola-Iskzejska, en 1846; finits els seus estudis, viatjà molt, especialment a Amèrica. Debutà en llur carrera literaria amb articles de crítica, publicant, més tard, varies novel·les, on s'afirmà el seu talent de narrador i de realista. D'entre les seves obres convé citar, especialment, *El Diluvi*, *M. Volodzerski* i *Quo Vadis?* l'èxit del qual fou immens.

Sienkiewicz, consagrà gran part de la seva vida i de la seva valiosa autoritat al servei de la causa polonesa. A Suïça, on vivia des del començament de la guerra, presidia el Comitè de socors als polonesos de Lausanne.

La mort del gran escriptor, serà fonamentalment sentida per tots els polonesos.

Irlanda

Una opinió sobre la resolució del problema irlandès

La opinió anglesa continua preocupant-se del problema nacionalista d'Irlanda. Tothom opina que el malestar a la verda Erin és tan intens com després de la rebel·lió de 1798; el nombre dels Sinn Feiners ha crescut notablement després del darrer alçament, que costà la vida a sir Roger Casement i a altres patriotes irlandesos.

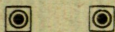
Al mateix moment, que es discuteix a la Gran Bretanya la qüestió del *man power*, o sigui el mitjà d'utilitzar l'activitat de tots els ciutadans per a que contribueixin a la defensa de la causa dels aliats, es dibuixa notablement el desig de que el recrutament a Irlanda, dongui els mateixos resultats que ha donat a Anglaterra i Escòcia.

Un notable publicista, proposa des del *The Times* un mitjà per resoldre pràcticament el problema de la soferta Irlanda. La proposició consisteix en el nomenament d'una comissió de cinc persones, sots la presidència del Duc de Connaught, que assumiria, durant la guerra, el govern d'Irlanda. Aquesta comissió fóra constituïda per M. Jonh Redmond, líder dels nacionalistes; sir Eduard Carson

líder dels ulsterians; lord Duraven, lord Fikregard i M. T. Healy. Aquesta comissió fóra investida de plens poders per a governar el país com ella millor entengués per tal de portar tota la pau possible a l'ànim del poble d'Irlanda a canvi de que Irlanda dongués de la seva banda la respectiva part de soldats a l'exèrcit britànic, i que després de la guerra, s'establís a Irlanda el sistema de govern que la comissió cregués millor; un sistema de govern capaç d'assegurar la unió més completa de tot el país i de formar part del plan general de Federació de l'Imperi britànic que més tard s'establís.

Acaba el *Times* afirmant que un es deurà inspirar en l'exemple dels Romans, els quals quan es trobaven davant d'una greu crisi, nomenaven un dictador. Si el dictador és una comissió composta de cinc persones, les de més representació dins la política d'Irlanda, es podria abordar la solució definitiva que tot el món desitja.

El problema d'Irlanda, com tots els problemes nacionalistes, es basen damunt la raó suprema del dret a la llibertat dels pobles; si dita comissió pren per base aquest dret fonamental, si tota la comissió té un coneixement del que assisteix als irlandesos a ésser lliures, podria ella menar el problema d'Irlanda per bons camins, assegurant, poc a poc, que fos, la llibertat d'un poble que per tots conceptes és ben digne de millor sort.

AL VOL

La bellesa de la ciutat

Dies endarrera, llegírem, a les columnes de un diari de gran circulació de la nostra ciutat, una mena de condoliment per la negligència dels directors municipals de Barcelona en tenir la urb en condicions de bellesa quelcom acceptables, i el cronista de l'al·ludit rotatiu no sabia veure en lloc cap treball encaminat vers aquest fi, malgrat saber que l'Ajuntament barceloní té acordat netejar i embellir la població per a que, quan vingui la celebració de la Exposició de Industries Elèctriques — que es farà quan ja serem vells —, els hi sigui plàcida la estada als estrangers que ens visitin. Es veu que per als naturals, per als ciutadans, propiament de Barcelona, no val la pena de tenir-hi cura en l'aspecte urbà de la nostra capital.

Més, per poc observador que un hom sigui, sempre troba alguna cosa que deixa entreveure el desvetllament dels nostres incomparables administradors. Dies abans de llegir el plany a que més amunt fem referència, ens enteràrem, també per la Premsa quotidiana, que s'havia tret a concurs la construcció, en una de les places principals i centrals de la ciutat, de un gabinet de necessitats públiques, amb cirabotes, sala de lectura i demés annexes, instal·lat amb tot el luxe i la comoditat que el cas requereixi, puix tractant-se de coses de tanta transcendència social, no s'hi vol escatimar cap detall que pugui donar visibilitat a uns llocs com els al·ludits; vegi's, si no, el que hi ha al començar el carrer d'en Salmerón, enllertint la entrada de una de les vies més concorregudes de la població, o el monumental minigori del Pla de Palau, que és un atentat de lesa majestat contra l'augusta casa Llotja barcelonesa, com si aquella plaça no estigués ja prou desfigurada amb la presència continua de malsendregos

i arrencaqueixals i expendidors d'específics i altres professionals de la xerrameca ambulant, que són la primera nota antiestètica que han de contemplar, per a vergonya nostra, els que arriben a Barcelona.

El cronista que, des de les columnes del gran rotatiu, es planyia, però, no té, del tot, dret a queixar-se. Què hi fa que els carrers siguin unes muntanyes russes? Què hi fa que la quadrícula arribi fins a Sitges, que el vell Parc de Barcelona *propiedad de todos los ciudadanos* estigui abandonat, que dins els Museus hi plogui, que a totarreu s'hi vegin parades de coses velles, que les cases de set pisos vagin enfilant-se muntanya amunt restant terreny a les pinedes?... Mentretant, la històrica i bella ciutat dels comtes tindrà un servei de W.-C. monumentals. La estètica i la higiene urbanes són atencions secundaries... per als prosaics Ajuntaments que... administren Barcelona...

Llàstima que ara que havien d'esdevenir coses grosses, i que per aquest motiu tot era concedir insígnies honorífiques i títols nobiliaris a vinaters, especuladors i gent vulgaríssima, i preparar la col·locació de primeres pedres, no haguessin pogut veure aplaçar solemniament la primera pedra del Gran Evacuador Monumental Central de la Plaça de Catalunya, amb Bar, Biblioteca, Sala de Junes i fins Saló Consistorial!...

El joc

No serà pas exagerar si fem l'afirmació, clara i terminant, de que Barcelona és, avui, una timba.

A la nostra ciutat s'hi juga, i fort, de una faïç espaventable i descarada i amb amicable conxorxa amb la plaga policiaca que patim.

No hi ha bar, cafè, restaurant, taverna ni caverne — des dels més luxosos establiments fins els més miserables, des de aquells qual accés té lloc per amples entrades, passant per damunt de riquíssimes catifes, fins aquells antres que, per a introduir-s'hi, és precis tapar-se el nas i arrebocar-se els pantalons —, sense que hi sigui emplaçada la fatídica taula del set i mig.

La immoralitat engendradora de tota miseria va fent via sense que ningú li surti al pas, i està podrint el nostre organisme social, sense distinció de classes.

Barcelona és, avui, en aquest sentit, un cas patològic. Té remei?

Només examinant les causes que són el motiu de l'estat en que es troba, el tindrem totesguet el remei seu.

És la impersonalitat propia dels catalans el que, amb el seu pernicios desviament, influeix en que la immoralitat perseveri, arribant fins al degradant estat de assimilació amb tot el que és la característica de la moralitat de l'Estat.

A la classe adinerada, que mai ha caput el valor social de les seves accions, ni ha tingut mai un enlairat sentit de pàtria, puix de no ésser així, no persistiria en el seu immoral procedir, ja que, si no els determina, en un sentit immediat, un estat de miseria material, no poden dir el mateix en quant a la depressió espiritual a que forçosament s'entreguen; an aquests, qual grau màxim de degeneració els priva de veure que actuen de ròssa morta, en descomposició, a les entranyes de la qual van a xuclar-hi els corbs burocràtics que, des de Madrid, vénen a Barcelona, a Catalunya, com a pesta maleïda, invadint-ho i infectant-ho tot, i fent de la nostra laboriosa ciutat un criador de mandres i viciosos, ensems que, oh casualitat! augmenta i regna impunement el pillatge i la lladregada de ignominiosa manera; an aquests, hem de dir que l'únic remei que els cal és aquell que el bon poble els recepi, fent-los-hi el pendre, de grat o per força.

Més, queda una part, per dissòrt molt nombrosa, que va deixant-se caure an aquesta abjecció aclaparadora.

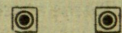
La classe menesterosa també en pateix d'aquest mal i la crua realitat d'això n'és la existència d'aquests llocs infectes de perversió social.

Allí no hi van els poderosos, i, no-res-menys, aquests llocs subsisteixen; seran els impersonalitats i els que d'ells ne viuen els que tal fan; més, aquests impersonalitats constitueixen les nostres legions obreres, els quals toquen les conseqüències de l'acció degenerada dels de dalt i de llur acció depriment, puix amb ella, inconscientment, col·laboren a la implantació de l'estat de miseria en que la burgesia els col·loca.

Culpa dels que governen es dirà, cert és, més també direm, culpa dels governats, del poble, de manca de idealitat, car la que hi ha, si és que n'hi ha, és tan petita, esquifida i retrogradant, que, per a enfortir-se, encare somnia en l'atavisme de una unitat uniformista, això és, la incanteriorització, la impersonalització propia.

Aquest és el remei de Barcelona, personificar-se, car la Barcelona de avui, amb el sens fi de cases de prostitució i de perversió existents, que no volem enumerar, per a no fer-ho amb la fidelitat que ho faria qualsevol component de les brigades de vigilància o de seguretat; aquesta Barcelona, repetim, no és la nostra, car, a la veritable, a la nostra ciutat, el treball no pot, no deu, morir-hi de comisseració d'ànima, com ara passa.

Barcelona té remei; aquest està en-mans del poble, només manca aplicar-lo.

Notes de la Guerra

De les hores de lluita i de treva

Un altre soldat legionari català ha caigut, per sempre més, assobre els camps atrinxerats de la martiritzada Serbia, Alfred Barceló... Pocs dies abans, ens havia escrit una carta relatant-nos les darreres hores de dos braus legionaris de Barcelona mateix, Emili Matas i Joan Fàbregas, i la greu ferida que havia rebut en Josep Rocamora, i els actes de valor extraordinari realitzats pel soldat tarragoní Àngel Bertràn; el voluntari Pere Roca, de Badalona, que és de la mateixa Companyia que l'Alfred Barceló, ens conta que una bala li travessà el cor.

=

El dia 4 de Novembre, després de caminar cent quilòmetres, amb pocs i breus intervals de descans, arribaren al lloc de repòs i camp de maniobres X*** els catalans que formen a la Legió Estrangera.

=

Dintre pocs dies, vindran a Barcelona, en ús de permís, dos dels més coneguts legionaris catalans que lluiten al front francès des de que esclatà la guerra; un d'ells és persona de remarcat prestigi als nostres ateneus literaris; tots dos són braus, com a gladiadors antics... A més d'aquests, n'aniran venint d'altres.

Biblioteca de Comunicació
i Hemeroteca General

Emili March, de Manresa, ha estat nomenat agent de relligament, porta-plecs de guerra i empalmador de fils telefònics, encàrrec perillós, del que desitgem ne surti com fins ara.

El camí del Poder

Els directors

Des de que una classe o una societat abandonen l'estadi revolucionari i entren en el conservador, des de que ja no tenen necessitat de lluitar per la existència llur ni d'aconseguir un *lloc al sol*, des de que s'acomoden a la situació, limitant-se a anar corretgint petits detalls d'ella, es redueix considerablement l'horitzó intel·lectual dels seus pal·ladins i capitosts, que perden tot interès per les grans qüestions, mancada d'estímul i l'audàcia antiga. Els pensadors i lluitadors intrèpids, ensem, passen a ésser linguts per importuns i se'ls posa a un costat, mentretant que els mesquins intrigants i els caràcters mancats de valor moral assalten la primera línia.

A produir el mateix resultat concorre el fet de que els homes polítics i els pensadors de les classes i dels Estats que ja no tenen que lluitar per un ideal gran, en lloc de consagrar-se al servei de tota la classe, de la col·lectivitat, de la societat, tansols serveixen a llurs interessos particularíssims. Si s'esforcen per arribar al Poder no és pas perquè els persegueix l'imperiós desig de fer una obra gran i nova per a la comunitat, sinó, tansols, pel disegni d'acquirir per a si mateixos riquesa i potència. Llur arribisme sense escrúpols troba el necessari complement en la tendència que tenen els directors a rodejar-se, no dels individus més capacitats per a servir a la cosa pública, sinó d'aquells que amb més astúcia i servilisme s'adapten als gusts i indicacions d'ells.

A aquestes causes generals de decadència moral i intel·lectual de les classes directores, des del moment que han ingressat en el camp conservador, és necessari afegir-n'hi d'altres més particulars, propies de la nostra època, que es desprenen de la especial característica del capitalisme.

Temps enrera, els directors de la vida pública es recrutaven entre la classe explotadora; aquests, quan menys, es reservaven per a si mateixos les més més altes funcions en l'organisme polític. Pel contrari, avui, la classe capitalista, absorbida pels negocis, abandona la política a altres persones, que, realment, en el fons, no són més que els comissionistes llurs. Així són, en els països democràtics, els polítics de professió, parlamentaris i periodistes; la gent palatina, en els règims absoluts, i una barreja confosa d'aqueixos elements, predominant tan aviat els uns com els altres, en els països de constitució política intermitja.

Mentre la explotació capitalista encare és feble, la consigna que el capital pretén imposar a tots els serveis de l'Estat, és l'estalvi.

La petita burgesia, més o menys voluntariosament, s'avé a aqueixa prevenció i perma-

neix fidel a ella; emperò el gran capital, a mesura que la explotació per ell exercida guanya en intensitat, desplega, contràriament, una opulència i una dissipació que acaben per fer progressos tan insensats com el dels armaments i revesteixen formes tan extravagants com les d'altres dilapidacions.

En altre temps eren els regents de l'Estat els qui aclaparaven els súbdits dessota el pes de llur riquesa i magnificència. Avui dia, els polítics i els homes d'Estat, àdhuc els que prenen seient en els cims de la jerarquia, cada vegada es veuen més eclipsats pels sobirans de l'alta finança. No és cosa fàcil, sobretot en els països parlamentaris, on hi ha que recordar-se dels electors i dels contribuents, que, sempre, exigeixen a grans crits economies, augmentar en el pressupost els sòus regulars dels governants. I això és, encare, més difícil quan la política dels armaments absorbeix quasi la totalitat de l'augment de les vendes públiques.

Així que els polítics i els homes d'Estat volen imitar la fastuositat dels grans explotadors no els queda altre recurs que el de procurar-se, a més dels ingressos legítims, vendes il·legítimes, extretes de la prostitució del seu crèdit polític. Per aquest fi treuen partit del coneixement que tenen dels secrets d'Estat i de llur personal influència en la política general per tal de poguer fer jogades de Borsa; abusen com uns paràsits de la hospitalitat dels grans capitalistes i fan per manera que aquests els hi paguin els deutes i, en darrer, terme canvien llur decorum polític, per bons presents.

És, aquest, un mal que existeix en tots els grans Estats capitalistes, on sigui que hi hagi grans explotadors, i que ataca preferentment als orguens polítics més influents, als parlamentaris i periodistes en els pobles democràtics. A tot arreu engendra una corrupció profunda que no para mai de guanyar terreny, amb tanta més rapidesa com més augmenten la explotació i dissipació capitalistes i, per consegüent, les necessitats dels polítics i dels homes d'Estat i tal com s'expansionen la força i les funcions econòmiques d'aquest.

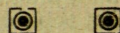
És clar que no deu creure's que tots els atacats per aquesta corrupció tenen consciència de l'estat en que es troben, com tampoc que tots els governants i polítics de les classes directores estiguin sempre corromputs. Una opinió així, seria exagerada. Però en aquest ambient les seduccions augmenten incessantment, és necessària una força de caràcter cada vegada major per a no caure vençut davant de les mateixes i se sucumbeix amb tanta més facilitat com més s'estén l'atmosfera i més savis i insinuants se fan els procediments de corrupció. És així com pot succeir que els corromputs no tinguin consciència clara de llur propia caiguda.

A mesura que els problemes de la política se compliquen, exigint homes d'Estat més sa-

vis i amb més delicada consciència, horitzons, ideals més amplis i major fermesa, veiem que en les classes directores són reemplaçades la seriositat científica pel verbalisme més insípit, la delicadesa de consciència, per la manca d'escrúpols, la realització lògica d'un vast programa, per l'arribisme i les intrigues covardes, la fermesa tranquil·la i resolta, per una continuïtat vacil·lació entre la brutalitat provocadora i el retrocés ignominios.

I, ensem, la baixesa i la corrupció se mostren extensament, apareixent tan aviat en forma d'escàndol panamenc com en forma de pacte entre governants i estafadors, i, gairebé arreu del món, també, en forma de frau dels proveïdors del material de guerra, que entreguen o planxes de blindatge dolentes, o canons quasi inútils, o elements que costen, adquirits al país, doble del que valien comprant-los a l'estranger. Sempre han servit, les provisions de guerra, per a que un cert nombre de capitalistes fessin fortuna; jamai, però, els proveïdors d'aqueix material, havien mantingut, amb els Governes, relacions més cordials que en els temps presents, ni jamai havien exercit tanta influència sobre aquesta part de la política que decideix de la pau i de la guerra.

CARLES KAUTSKY

LA MORT DE UN MAGNAT

En Francesc Josep, l'emperaire sinistre, el dels tràgics designis, refinat congeminador, i sostenidor, de la infinitat de violències i opressions nacionals que han vingut debatent-se, i es debateràn, encare, sota les organitzacions estatals de l'Austria-Hongria, és mort!.....

Ell, el magnat valetudinari, que ha vist com, sagnantment, desapareixien tots els seus que el rodejaven, ha sobreviscut a tots ells. També ha sobreviscut a molts, infinitament molts, dels homes que ell considerava com a súbdits, els quals han trobat la mort en la present guerra d'Europa, que ell, el fatídic Francesc Josep, fou, instigat pel cesarisme kaiserlià, després de l'atentat de Serajevo, el principal provocador.

La seva mort serà dolorosament sentida per tots aquells que dirigeixen les respectives admiracions als il·lògics poders personals de suposat origen diví....

Els molts pobles per Francesc Josep de Austria sotsmesos no ploraran la mort de qui els endogal·la, ni tindràn, tampoc, la demència de ofrenar-li records piadosos, perquè, en tant subsisteixin damunt la vida de aquells pobles els règims oprobiosos i tirànics, el record de l'autòcrata serà viu i dolorós en l'ànima, en l'esperit, de tots els components de les nacions anexionades, per força, a l'imperi austro-hongarès....

Els nostres mansuets germanòfils, bons catòlics, bons creients, que li dediquin oracions bo i recomenant-lo al seu déu; que el plorin i que de la seva mort vagin dolent-se!

Nosaltres, mentretant, també ens en dolem, car ella ha privat que poguessim contemplar com la sanció moral de tota la Europa civilitzada s'imposava, en acabar-se la guerra, a un magnat que, junt amb el seu conveï l'emperaire alemany, han abrandat el món, sembrant, horrorosament, la desolació i la mort!.....

MIGRANYA, DOLORS NEURALGICS

FEBRES, Etc., SE CUREN AMB

KALMINE

En venda: Centre Productes Farmacèutics del Dr. Andreu, J. Uriach i Cia., J. Segalà

Al detall: En totes les farmàcies CÀPSES D'UN CATXET : 35 cènts.

Pels homes que lluiten per la llibertat del món

El festival de «Sang Nova»

TAL com havíem anunciat, el passat dissabte tingué lloc, organitzat per la mentada entitat, el festival Pro-Voluntaris Catalans.

Després d'unes breus paraules de presentació del nostre amic Bargalló, de la entitat organitzadora, obrí l'acte, en representació de la Unió Catalanista, el nostre company Cardús, el qual, de faicó clara i precisa, explicà la finalitat del mateix, posant de relleu el gest heroic i altruista dels nostres germans que lluiten al front francès en defensa de la llibertat dels barbres menaçada.

Amb curtes paraules entonà un cant a la llibertat dels pobles, dient que d'ella sols n'eren dignes aquells que en tots instants s'afirmaven revelant el propi ésser, sens admetre cap estranya ingerència en tot allò que representi la seva característica nacional.

Per tant—digué—si els catalans ens volem fer dignes d'aquesta llibertat, no devem afirmar-nos d'altra faicó, sinó com a catalans, sense adjectius de cap mena, puix el procedir així és el que ha donat un fort valor humà, ensems que afirmatiu de les aspiracions de llibertat de Catalunya, al gest dels nostres voluntaris.

Acabà remerciant la presència a l'acte, als assistents.

Seguidament es desenrotllà el programa amb l'ordre que estava anunciat, el qual insertàrem en el número anterior de LA NACIÓ, tenint d'ésser bisades alguns dels números que el composaven, com també les poesies d'en Guimerà, Apeles Mestres, Ignasi Iglesias i altres, que foren llegides.

L'acte acabà executant-se *La Marsellesa* i *Els Segadors* que foren escoltats a peu dret pels concurrents, entre els quals hi vegérem al senyor Souquet, qui representava al Cònsol francès, al doctor Solé i Pla, al senyor Castanyer i altres que no recordem.

L'acte, encare que modest, fou simpàtic i de grat record, no vengut-se més concorregut a causa de la nit tempestuosa que feia.

La quantitat recollida fou de 70'00 pessetes, les quals seràn entregades al Comitè de germanor amb els voluntaris catalans, destinant-les al Nadal del voluntari català.

En la seva darrera reunió, el Comitè de Germanor amb els Voluntaris Catalans, ha acordat, a més d'iniciar una subscripció extraordinària per a la obra del *Nadal del voluntari català*, dirigir-se a diversos industrials i comerciants, de Catalunya, per a que prenguin part a la subscripció oberta.

Els donatius en metàl·lic i en espècies, es reben a la Secretaria del Comitè, Passeig de Gràcia; 41, 2.ª, 1.^a

Per motius d'organització, la subscripció quedarà tancada el 15 de Desembre a fi de que els voluntaris rebien els enviaments per Nadal.

Les quantitats darrerament rebudes amb destí a la subscripció oberta en aquestes planes, per tal d'enviar *paquets d'apadrinament*, són les següents:

	Pessetes
Suma anterior	879'75
BARCELONA	
M. B. C.	10
Josep Ponsolà i Godó	5
BLANES	
R. S. G.	1
TOTAL	895'75

≡ POSTALS ≡

A BENEFICI DELS

Orfes Serbis

reproducció d'un hermós dibuix de l'APA

se'n vénen en aquesta administració

10 CÉNTS.

La expansió de Catalunya

Iquique

(XII)

NOVAMENT, seguint la tasca divulgadora de l'ideal nacionalista, hem aprofitat la ocasió per a fer una festa en remembrança a la perduda de nostres llibertats. Aquest acte fou una nova afirmació de la nostra fè per la causa que germina en nostres cors, la qual és la mateixa que sotraqueja a tota la Europa.

Fórem un bon estol de bons catalans els que ens aplegàrem a casa del fervent catalanista, Joan Cordoní, per a recordar la trista i gloriosa data en que, definitivament, Catalunya fou vençuda.

Aquesta festa, vingué a ésser la continuació política d'un acte que havia començat enviant una quantitat a benefici de l'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana i un ramell al Conseller Rafel de Casanova, en remembrança de tan trista diada de nostra història.

Començà la festa amb un patriòtic discurs d'en J. Millàs, seguint en J. Vernet, J. Torrents, G. Mayolas, P. Robert, M. Casanellas, N. Vilaplana, E. Siqués, G. Martí, P. Recasens, J. Cordoní, E. Salvadó y P. Roca. No faig un extracte de cada parlament, puix necessitaria bastant espai; no-gens-menys dec fer constar que tots foren plens d'amor patri i eren aplaudits entusiastament. El que escriví aquesta crònica feu, també, un llarg parlament al·lusiu a l'acte, llegint, ensems, aquella plana de nostra gloriosa història que ens recorda l'onze de Setembre, finalitzant-lo dedicant sentides paraules als catalans que guerregen a favor de la causa al·liada i incità a fer una subscripció popular, entre tot l'element català d'aquesta ciutat, a benefici dels nostres germans que donen llur sang per la mateixa causa que la donaren Casanova i tants altres martires en 1714.

Ajudaren a donar relleu a la festa les poesies recitades pels companys F. Rodríguez, C. Rubio, A. Ravetllat, M. Soler, M. Prat, A. Salvadó i F. Roca. Totes elles al·lusives i dedicades a l'acte. L'entusiasme no defallí pas ni un sol instant.

Donà fi a la festa amb el cant de llibertat *La Marsellesa* i amb el nostre himne nacional *Els Segadors*.

Verament, aqueixes festes són un factor importantíssim per a refermar més l'esperit nacionalista català que per aqueixes terres està bon xic oblidat i ignorat. Vaig poguer notar com els assistents a l'acte havien posat tot l'esforç intel·lectual per a que sortís un acte ben arrodonit, discorregut tots els diversos temes d'elogi i enaltiment als defensors de la patria.

Diades com aquestes són les que manquen fer per a despertar i revifar el cor dels adormits, dels quals n'hi han que, com cecs, no veuen el que passa a la terra on nasqueren i, per tant, a qui li deuen tots els seus amors. Com si l'allunyament no fos prou per a despertar els sentiments i fer-los-hi veure la vida nova que ells no volen viure.

E. BATLLE I SAQUÉS

Els conflictes socials

ELS EBENISTES

Fent se ressò del que dèiem la setmana passada, bò i ressenyant el míting dels ebenistes, referent a les divergències que hi ha, entre els burgesos de aquest ofici, en apreciar el conflicte, el Comitè de vaga, usant de les atribucions que en el míting expressat se li conferiren, ha acordat declarar parcial, des del dia 16 del corrent, la vaga per ells començada.

Més de vint burgesos han acceptat les bases, amb un contingent de dos centenars de obrers, més o menys.

A les cases que no han firmat les vuit hores, doncs, la vaga hi continúa, obeint aquesta resistència, en general, a la coacció i menaces que els components del Col·legi de Artífexs fan pesar en l'ànim dels burgesos ebenistes.

I aquesta intransigència és la causa originària de lamentabilíssims esdeveniments en el curs del negoci. A la Rambla de Catalunya, al Passeig de Gràcia, al carrer del Carme i altres punts aon hi han establiments d'ebenisteria, hi han tingut lloc diferents col·lisions.

ELS EBENISTES DE TARRAGONA

A la demanda de les vuit hores feta pels obrers ebenistes de Tarragona s'hi han solidaritzat els Constructors de Llits Tornejats.

ELS DE TRANSPORTS I MUDANCES

Fòra de les noves lliçons pràctiques de moralitat societatària donades als esquirois pels vaguistes, no ha ocorregut res més digne d'esment.

ELS CONTRAMESTRES

No està, encare, del tot solucionada la vaga que sostenen aquests obrers; l'entusiasme, però, no minva, i aquesta actitud és probable que els faci assolir el triomf integral en la demanda.

L'actuació obrera

LA setmana passada tingué lloc a Gràcia un míting de propaganda societatària, amb el fi d'associar a les poques obreres que resten fóra del Sindicat.

L'acte estava compost per un auditori quasi en la seva totalitat femení, prenent-hi part diferents propagandistes de l'acció sindical, exortant amb llurs paraules al nombrós públic.

• En la reunió celebrada a Madrid pels representants dels organismes obrers de tot l'Estat espanyol, s'acordà que la vaga general, per vint-i-quatre hores, tingués lloc el dia 18 del proper Desembre, si abans el govern no ha resolt la crisi del treball, abaratiment de subsistències i haver concedit una amplia amnistia pels presos polítics i socials.

• A l'Assamblea de Delegats dels Sindicats i Federacions obreres, celebrada la nit del passat dimarts, s'hi acordà efectuar una Assamblea regional de Sindicats i Federacions, demà, diumenge, i acordar el que procedeixi referent a la campanya general que el proletariat va portant a terme.

Sense discussió s'aprovà la tasca del Comitè en la qüestió plantejada amb l'Art d'Imprimir.

Finalment foren elegits els companys Piera, Modesto, Carreras, Font i Garrido, per a que integrin el Comitè de la Federació local.

PER AL SOSTENIMENT DE LA NACIÓ

La subscripció que tenim oberta per tal d'amortitzar el dèficit que la publicació de LA NACIÓ, durant el tercer trimestre de l'any actual, va produir-nos, s'ha vist augmentada amb els donatius que a continuació s'expressen:

	Pessetes
Suma anterior.	81
BARCELONA	
Josep Vidal	1
Valeri Guixà	0' 50
P. M. S.	1
P. J. J.	0' 50
Miquel Badosa	2
Ismael Reixachs	1
Josep Ponsolè i Godó	1
GIRONA	
Francesc Xiberta	1' 50
Total.	89' 50

NOVES

A l'III Concert popular de l'Orfeó Gracienc que tingué lloc, com els anteriors, al teatre Eldorado, hi va assistir una concurrència nombrosíssima. Els aplaudiments foren francs i entusiastes, sobretot a l'acabament de la segona part, en oir-se les notes de l'himne basc, *Guernicaco Arbola*, que fou escoltat, per dugues vegades, amb tot el públic respectuosament posat de peu dret.

A la tercera part, composta, tota ella, per composicions d'en Morera, va ovacionar-se a aquest, vengent-se obligat a dirigir les repeticions de l'*Himne de l'arbre fruïter* i *La cançó nostra*. Enllaçada amb els aplaudiments tributats pel públic al notable músic català i als orfeonistes, vingué la demanda del públic per tal que es cantés l'himne nacional de Catalunya que fou executat, seguidament, sots la direcció de la vigorosa batuta de l'enric Morera.

Demà, diumenge, se celebrarà el darrer concert d'aquesta serie, interpretant-se un selectísim programa de música coral catalana.

Ha quedat constituït, a Barcelona, un comitè per a recollir donatius, a fi de socórrer a les víctimes lituanianes de la guerra—presoners, orfes, viudes, fugitius, etc.—. D'ençà de la ocupació alemanya, la desventurada Lituania que, com és sapigut, es resisteix tant a la prussianització i rusificació com a la polonització, està materialment devastada. Fa poc als Estats Units es feu una capta a favor dels lituanians. En aquest sentit benèfic i humanitari el comitè barceloní Pro-Lituania farà aviat una crida que firmaran prestigioses personalitats.

L'Associació Protectora de la Ensenyança Catalana, sentint la necessitat d'exercir alguna intervenció en les Escoles i Càtedres per ella subvencionades, a fi d'assegurar en el possible la eficàcia de les ensenyances que en elles s'hi donen

Dr. Vilà i Torrent

METGE ODONTÓLEG, de les Escoles dentals de Madrid i Philadelphia (EE. UU.)

ON PARLE FRANÇAIS ENGLISH SPOKEN MAN SPRICHT DEUTSCH
BARCELONA — Carrer Roger de Llúria, 44 (entre Gran-Via i Diputació)

i essent, altrament, d'alta conveniència la cooperació d'un *Tècnic Assessor*, per a la evacuació de les freqüents consultes que, sobre organització d'ensenyances catalanes, es fan, cada dia més sovint, a la Protectora, així com també per auxiliar en ses tasques a la Comissió Tècnica de la mateixa i cooperar a la formació d'Estadístiques sobre ensenyances catalanes i del Catàleg-Biblioteca docent infantil català—en formació—, obra un concurs entre les persones, sense distinció de sexe, que es creguin amb condicions per a des-empenyar acertadament dits serveis.

Les bases acordades per al concurs es trobaran de manifest tots els dies feiners, de 5 a 7 de la tarde, en les oficines de la Protectora—Canuda, 14, pral.—, on podran examinar-les totes les persones a les quals puguin interessar.

Les sol·licituts dels concursants, junt amb tots els documents que estimin d'oportunitat presentar, en justificació de llurs aptituds, deuràn entregar-se, en dites oficines, per tot el dia 15 del proper Desembre, fins a les vuit del vespre.

La Joventut Catalanista de Barcelona ha començat ja els treballs de organització del festival de Cap de Any Català, que, sens dubte, per una pila de motius i raons, assolirà, enguany, un èxit extraordinari.

Tindrem al corrent, als lectors, de tots els detalls relacionats amb aqueixa solemnitat que es prepara de faicó tan falaguera.

Demà, diumenge, a la nit, tindrà lloc, en el Saló-Teatre del C. A. de D. del C. i de la I., la segona representació de l'actual temporada de teatre català, organitzada per la Secció Permanent de Propaganda Autonomista del mateix.

Es posaran en escena, pel triat elenc artístic que representa en dit teatre, les hermoses obres: *Mai es fa tard si el cor és jove*, de l'Artís, i *El carro del vi*, d'en Ramón Ramón i Vidales.

Les escollides festes íntimes que, per al present mes de Novembre, la Schola Orpheònica tenia organitzades, s'han vingut celebrant, fins ara, tal com estaven anunciades, davant d'una concurrència nombrosíssima que acudí, joiosament, a fer afirmació de la germanor i familiaritat que predomina entre els components de la simpàtica entitat musical de que parlem.

Per a demà, diumenge, a les cinc de la tarde, hi ha anunciat un selecte recital de guitarra pels notables concertistes Sirera-Greco.

En el Casal Nacionalista Sagrerenc demà, diumenge, a dos quarts de quatre de la tarde, i com a complement del programa de la Festa Major, hi tindrà lloc un grandios festival de Sardanes i dances catalanes, el qual anirà a càrrec de l'Esbart Folk-lore de Catalunya, que dirigeix en Joànn Rigall, i la cobla La Principal Barcelonina.

Altrament de les personalitats designades per a formar part de la Junta Executiva nomenada recentment per a portar la direcció de les tasques d'organització del V Concurs Nacional d'Historia de Catalunya, celebrador l'any vinent a Girona, ha entrat a formar part de la dita Junta, en representació de les mestresses de la comarca, la honorable senyora i distingida mestressa gironina, donya Carme Auguet.

L'Alcaldia de Segur i la entitat *Escut Emporità* de La Bisbal, que no estigueren representades en la reunió magna celebrada darrerament a Girona, a l'objecte de començar els treballs preparatoris del Concurs, han enviat, també, la seva adhesió a tan patriòica empresa.

El Club de Mar, Secció de Sports i Excursions del Centre Autonomista de Dependents del Comerç i de la Indústria, ha organitzat, per a ésser celebrada en el Port de Barcelona, el dia 7 de Gener de 1917, unes grans regates—Primer Campionat de Catalunya de Rem—en la qual s'adjudicarà la Copa del President de la Mancomunitat de Catalunya.

La iniciativa d'aquesta gran festa de mar, que implicarà una llarga tanda d'exercicis i entrenaments atlètics, ha estat entusiastament rebuda per tots els que s'interessen per la salut i el bé de la joventut de nostra Catalunya.

L'excels poeta, l'Angel Guimerà, que tant ha enaltit, amb les seves obres, la llengua catalana, ha acceptat la Presidència honorària de *Nostra Parla*, i ha ofert la seva valiosa cooperació per a que puguin arribar a cristal·litzar els patriòtics ideals dels joves nacionalistes que s'han emprès la croada que ha de deixondir l'esperit ensenyat dels indiferents que, malgrat les fortes escomeses que reb el nacionalisme del Poder central i dels atacs que infereixen a la nostra preuada llengua els enemics de la nostra espiritualitat, es resignen mansament a ésser considerats com pobres provincians.

L'il·lustre autor de *Terra baixa*, ha promès escriure un himne a la llengua, per a que sigui cantat en les festes en que hi concorrin elements de tots els pobles de llengua catalana.

Els càrrecs del C. D. de *Nostra Parla* són descompenyats com segueix: President efectiu, en Guillem Fortesa; Vicepresident, Miquel Durán i Tortajada; Tresorer, Marcell Pascual; Secretari, Francesc Pineda; Vocals: pel Rosselló, Esteve Casaponce; per Mallorca, Llorenç Ribet; per València, Josep Blanquer; per Catalunya, Josep Maria de Casacuberta; i per Andorra, Enric Tomàs.

La ciutat de Terrassa ha volgut fer palesa, un cop més, la seva pregonia estimació a l'eximí actor genèric, Iscle Soler, contribuint amb esplendidesa a la subscripció que el Foment del Teatre Català té oberta, per a erigir-li un bust, al Parc de Barcelona, on s'aixeca, també, el d'aquell inoblidable actor, Lleó Fontova, que tants dies de glòria donà al nostre teatre.

L'Ajuntament de Terrassa ha votat 50 pessetes; l'Agrupació Regionalista ha recollit, entre els seus socis, 49'30; l'Agrupació Talia, 70; i el Centre de Dependents, també d'aquella ciutat, ha entregat 61'50. La subscripció ascendeix, actualment, a 2115'70 pessetes.

MUNDIAL PALACE

COBERTS DES DE PTES. 3'50 - CONCERT
TOTS ELS DIES

Els divendres Boullabaisse - Dissabtes menú
corrent i vegetarià

PORTA DE LA PAU

C. E. d'Arts Gràfiques, S. A.—Mallorca, 257 bis

LA NACIÓ

ABONAMENT

2 pessetes trimestre :: Estranger: 3 pessetes